

Werkgroep roofvogels en uilen Resultaten 2018

Ik begin maar gewoon weer net als andere jaren met het bedanken van de controleurs en ringers van de Werkgroep roofvogels en uilen. Zonder hun inzet kan ik dit overzicht niet maken!

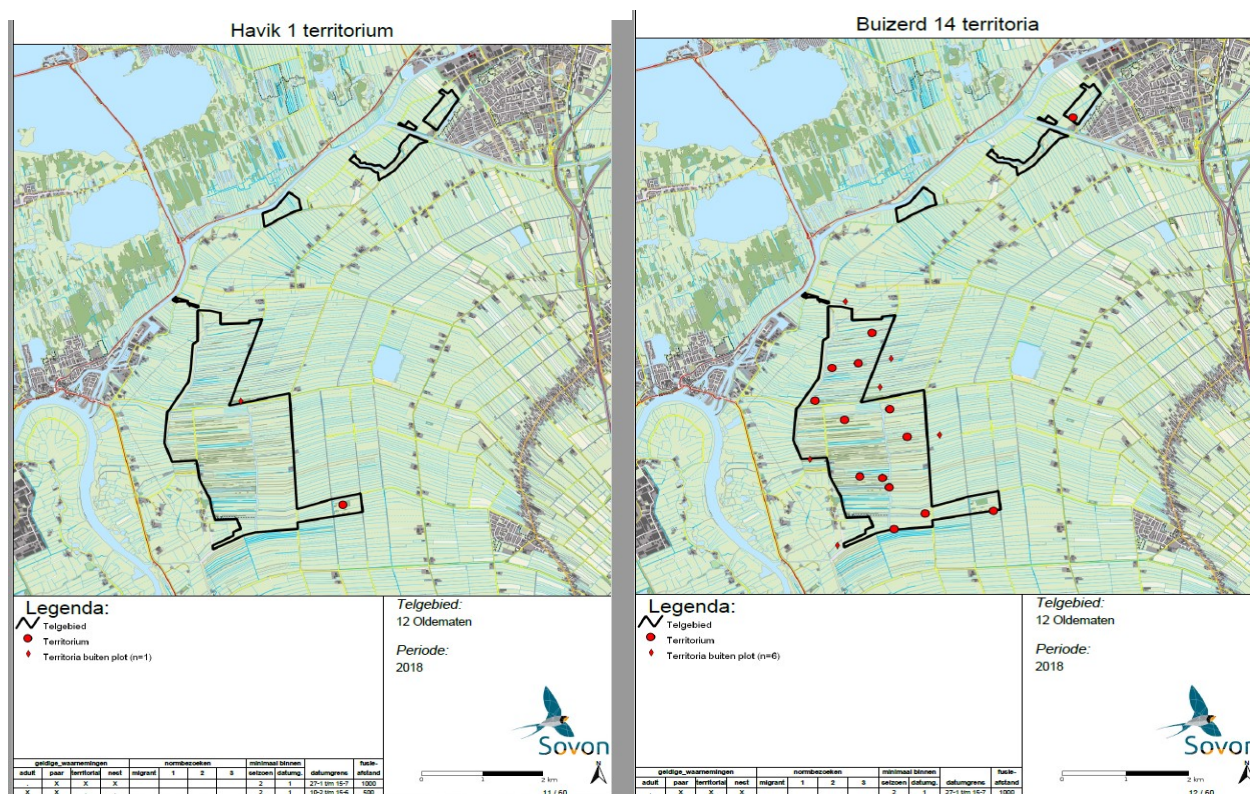
Op het moment van het afronden van dit verslag is het seizoen 2019 al weer begonnen. De eerste controleronde van de steenuilen en torenvalken zit er al op.

De eerste jongen van de steenuil en kerkuil zijn er ook al. Het aantal broedparen van de steenuil in de omgeving Punthorst en Nieuwleusen is minder dan vorig jaar, 15 tegenover 19 vorig jaar. De 5 paar torenvalken in en rond Nieuwleusen hebben ieder 6 eieren. Het adulte vrouwtje steenuil met ringnummer 3709005 is na haar omzwerving via de Paltheweg in Nieuwleusen (zie verslag voorlaatste Scharrelaar) weer terug op haar oude stek aan de Middeldijk in Dalfsen en zit daar momenteel op 3 eieren. Zij is op die plek al in juni 2011 als adult vrouwtje geringd. Hopelijk is 2019 voor haar succesvoller!

Havik

Dit jaar zijn alle bekende nesten van de havik in de boswachterij Staphorst twee keer bezocht (mei en juni). In totaal bleken twee nesten bezet door een Havik. Hoewel hier naar ons idee wel jongen zijn uitgevlogen hebben wij van beide nesten het broedsucces niet kunnen vaststellen. Op mijn eigen nestkastroute in het Carstenbos was de Havik opnieuw succesvol. Op 19 juni trof ik twee takkelingen aan op het nest.

Jeroen Bredenbeek heeft 1 territorium van de havik vastgesteld in de Veerslootlanden en 1 territorium net buiten de Olde Maten (zie onderstaand kaartje).

Buizerd

In de boswachterij Staphorst waren 6 van de bij ons bekende nesten bezet door een buizerd.

Op drie nesten hebben wij oudere jongen waargenomen (respectievelijk 1,1, en2). Van de overige nesten hebben wij het broedsucces niet vast kunnen stellen.

Van de buizerd zijn door Jeroen buiten de boswachterij maar liefst 20 territoria vastgesteld; 12 in de Olde Maten, 1 in de Veerslootlanden, 1 bij de Bergierslanden en 6 buiten zijn vaste telgebieden (zie bovenstaand kaartje)

Torenvalk

*Jonge torenvalken aan de Oosterhulst
(foto Arnold Lassche)*

In ons onderzoeksgebied hingen het afgelopen jaar 46 kasten en 31 melkbussen. In totaal werden 21 nestplaatsen bezet, waarvan 13 kasten (28 % bezetting) en 8 melkbussen (25 % bezetting). Er waren 17 succesvolle broedsels. Vier broedsels zijn mislukt (3 in de eieren fase en 1 in de jongen fase). Het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedroeg 4,5 (N=16), nagenoeg gelijk aan het langjarig gemiddelde van 4,4 over de jaren 1989-2018 (N=595, spreiding 3,0 tot 5,3 jongen per succesvol broedsel).

In totaal werden 63 jonge torenvalken geringd (vorig jaar 35). Van twee nesten konden de jongen niet geringd worden omdat we in het ene geval te laat waren en in het andere omdat de boom vol zat met eikenprocessierupsen.

Bosuil

In de boswachterij Staphorst hangen 5 nestkasten voor de Bosuil. Hiervan waren er dit jaar 2 bezet. Beide broedsels zijn helaas mislukt. In de ene kast werd half april een nog te klein jong aangetroffen. Toen Jan Huls na 10 dagen terugkwam om te ringen was het nest leeg. In de andere kast lagen half april 3 eieren. Ook deze kast was vroegtijdig leeg.

Steenuil

*Jonge steenuilen aan de Kringsloot
(foto Arnold Lassche)*

We hadden het afgelopen jaar 108 kasten voor de Steenuil in ons gebied hangen. In totaal werden 35 kasten (32%) bezet door een Steenuil. Eén steenuil heeft dit jaar succesvol achter een boeiboord gebroed. Van de 36 broedsels waren er 25 succesvol (=minimaal 1 uitgevlogen jong). Tien broedsels waren niet succesvol, 9 hiervan mislukten in de ei fase en 1 in de jongen fase. Van 1 broedsel in een nestkast is het broedsucces onduidelijk omdat nacontrole ook hier niet mogelijk was

vanwege de eikenprocessierupsen in de betreffende boom.

Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedroeg 3,2, ongeveer gelijk aan het langjarig gemiddelde vanaf 1989 (3,1) van in totaal 408 broedsels. Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per gestart legsel bedroeg 2,2.

In totaal werden 77 jonge steenuilen geringd (vorig jaar 86). Bij controle van de kasten bleken een aantal adulte vogels te zijn geringd. Daarover is in één van de vorige Scharrelaars al iets geschreven.

Kerkuil

In 1987 hingen in ons onderzoeksgebied (IJhorst, Staphorst, Rouveen en Nieuwleusen) al 15 kasten voor de Kerkuil. Het aantal kasten is in de loop der jaren uitgebreid tot maximaal 83. Het afgelopen jaar werden deze 83 kasten door 5 personen gecontroleerd. Hiervan waren er 30 (36%) bezet. In totaal waren 27 broedsels succesvol (minimaal 1 uitgevlogen jong). Van 1 nest moest het enige overgebleven jong naar een vogelasiel worden gebracht. Twee broedsels zijn in de eieren fase mislukt. Van het derde broedsel werden bij nacontrole alle jongen dood in de kast aangetroffen.

Het gemiddeld aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedroeg 3,3 (n=27). Het langjarig gemiddelde over 30 jaar (1988-2018) van het aantal uitgevlogen jongen per succesvol broedsel bedraagt 3,8 (n=445).

Over het gemiddelde aantal eieren per gestart of succesvol broedsel valt niet iets met enige betrouwbaarheid te zeggen. Dat komt omdat uit voorzorg zoveel mogelijk in de jongen fase wordt gecontroleerd.

In 2018 werd slechts één tweede broedsel vastgesteld. Opvallend is wel dat dit tweede broedsel werd vastgesteld in het N2000 gebied Olde Maten. In dit gebied worden vaker 2e broedsels vastgesteld. Kennelijk is in dit gebied voldoende voedsel voor de kerkuilen.

Tabel 1 Samenvatting van de resultaten van Steenuil, Kerkuil, Bosuil en Torenvalk (2017)

	Aantal nestkasten in werkgebied (aantal melkbussen)	Aantal nestkasten met broedsels (broedsels in melkbuis)	Aantal succesvolle broedsels (2 ^e broedsel)	Aantal mislukte broedsels	(Gemiddeld) aantal uitgevlogen jongen per succesvol legsel	(Gemiddeld) aantal uitgevlogen jongen per gestart legsel	Geringd
Steenuil	108	35 ¹	25	10 ²	3,2	2,2	77
Kerkuil	83	30	27(1)	3	3,3	2,6	81
Bosuil	5	2	0	2	0	0	0
Torenvalk	77 (31)	13 (8)	17	4	4,5	2,1	63

¹ Plus 1 succesvol broedsel achter een boeiboord.

² Van 1 broedsel is het broedsucces onbekend omdat een nacontrole niet mogelijk was vanwege de aanwezigheid van eikenprocessierupsen in de betreffende boom.

Terugmeldingen van geringde kerkuilen

*Het vangen van de adulte kerkuil aan het Ruitenveen
(foto Arnold Lassche)*

Al onze controlegegevens worden ingevoerd in de digitale Nestkaart van SOVON. Daardoor krijgen we een beetje inzicht in de verspreiding, doodsoorzaak en leeftijd van 'onze' roofvogels en uilen. In één van de vorige Scharrelaars hebben wij iets geschreven over de terugmeldingen van steenuilen. Dit keer iets over de kerkuilen.

In 2018 hebben we voor het eerst in een aantal gevallen ook de adulte kerkuilen gevangen met behulp van een schepnet (zie foto hiernaast). Dit deden we alleen wanneer we zeker waren van het feit dat er al jongen in de kast waren. Dat dit leuke terugmeldingen oplevert blijkt wel uit onderstaand overzicht van gemelde geringde kerkuilen. Op 9 juni ving we een door Jan van Dijk uit Zwolle geringde Kerkuil. Jan had deze Kerkuil op 18 juni 2013 als nestjong geringd. Deze Kerkuil was dus al 5 jaar oud. Helaas is Jan veel te vroeg gestorven en niet meer in ons midden. Wat zou het mooi geweest zijn wanneer Jan nog kennis had kunnen nemen van deze terugmelding!

Een andere vermeldenswaardige terugmelding is de op 16 juni 2017 als nestjong geringde Kerkuil. Op 21 juni 2018 werd deze Kerkuil broedend op 4 eieren aangetroffen in een kast in Zegveld (afstand 108 km).

Tabel 2 *Overzicht terugmeldingen van geringde kerkuilen*

Nummer	Datum ringen	Geslacht	Plaats ringen	Datum terugmelding	Levend/Dood	Plaats terugmelding	(Leeftijd in dagen)	Afstand in km's
NLA ...5478310	18-jun-2013	onb	Valkenbergweg, Zwolle	9-jun-2018	levend	Ruitenveen, Nieuwleusen	1786	9,7
NLA ...5531014	7-jun-2016	onb	Dr. Larijweg, Ruinerwold	9-jun-2018	levend	B.H. Spijkerweg, Punthorst	367	14,1
NLA ...5533470	23-jun-2017	onb	Cellemuiden, Hasselt	7-nov-2018	dood	Oude Zwolseweg, Vinkenbuurt	512	19,7
NLA ...5537245	17-jul-2018	onb	Oude Rijksweg, Rouveen	18-nov-2018	dood	Oude Rijksweg, Rouveen	124	0,1
NLA ...5377217	25-mei-2017	vrouw	Wijkweg, Rouveen	16-mei-2018	levend	Wijkweg, Rouveen	356	0,0
NLA ...5531044	22-jun-2017	onb	Oosteinde, Nieuwleuseen	16-mrt-2018	dood	Oosteinde, Nieuwleuseen	267	0,6
NLA ...5456144	10-jun-2014	onb	Ruitenveen, Nieuwleusen	1-apr-2018	dood	Binnenweg, Almen	125	45,7
NLA ...5531038	16-jun-2017	onb	Puntweg, Punthorst	5-mrt-2018	dood	Oosterhulst, Nieuwleusen	262	1,9
NLA ...5456142	10-jun-2014	onb	Middeldijk, Dalfsen	11-apr-2018	dood	Oosterhulst, Nieuwleusen	1400	2,1
NLA ...5531021	16-jun-2017	vrouw	Meeleweg, Nieuwleusen	21-jun-2018	levend	Hoofdweg, Zegveld	370	108,4
NLA ...5537289	7-jul-2018	onb	Ruitenveen, Nieuwleusen	27-jul-2018	dood	Ruitenveen, Nieuwleusen	20	0,0